

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF THE FACTORS THAT PREVENT THE PARTICIPATION OF THE CLASS TEACHERS TO RECREATIONAL ACTIVITIES

Mustafa ARSLAN

Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü, arjin_72@hotmail.com ,Batman/ TÜRKİYE

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1133-7373>

Dr.Nuri Muhammet ÇELİK

Batman Üniversitesi/Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, nmcelik42@hotmail.com , Batman/ TÜRKİYE

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6403-6262>

Doç.Dr.Cengiz TAŞKIN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi/ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, taskin.c@hotmail.com , Kilis/TÜRKİYE

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0442-0817>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Sınıf Öğretmenlerinin Rekreatyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesine yöneliktir. Araştırmanın evrenini, Batman ilinde görev yapan öğretmenler 155 kadın ve 243 erkek sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 398 kişi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların demografik bilgilerini ve rekreatyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, “Boş Zaman Engelleri” ölçeği 20 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 22 IBM istatistik paket program kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Verilerin normallik sınaması One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiş olup verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bağımsız gruplar arasındaki farklılık ise bağımsız gruplarda T testi ve One Way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin rekreatyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediğimizde uyguladığımız anketteki demografik bilgilerle, alt boyu toplam puanları arasında değişkenlere göre farklılıklar ortaya çıktığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Sınıf Öğretmeni, Rekreatyon

ABSTRACT

The purpose of this research; This study focuses on determining the factors that prevent the participation of classroom teachers in recreational activities. The number of participants of the study consisted of a total of 398 people, 155 of whom were female and 243 male class teachers. Descriptive screening method was used in this study. The data collection tool used in the study consists of 2 parts. In the first part, the participants were asked to determine the demographic information and recreational trends of the participants. In the second part, ell Leisure Barriers en developed by Alexandris and Carrol (1997) consist of 20 items and 6 sub-dimensions. SPSS 22 IBM statistical package program was used in the evaluation and calculation of the data. Data are summarized as mean and standard deviation. The data was tested with the One-Sample Kolmogorov-Smirnov test and the data were found to be in normal distribution. The difference between the independent groups was analyzed by T test and One Way ANOVA test in independent groups. When we examine the factors that prevent classroom teachers from participating in recreational activities, it was determined that there were differences between the demographic information and the total sub-scale scores of the questionnaire.

Anahtar Kelimeler: Teacher, Classroom Teacher, Recreation

1. GİRİŞ

Rekreasyon faaliyetlerine katılım, modern hayatın getirdiği fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik baskılardan kurtulmanın en önemli yoludur. Yapılan birçok çalışmada, rekreatif faaliyetlerin kişisel ve toplumsal sağlığa olumlu faydaları olmuştur. Rekreasyon faaliyetlere katılımın bu olumlu etkilerine göre kişilerin değişik sebeplerle kendileri için önemli olan bu tür faaliyetlerde bulunmadıkları görülmüştür. (Karaküçük ve Gürbüz 2007). Yıllar boyunca çalışma süresi insanoglunu uğraştırırken iş dışındaki vakitlerini ise kişinin ihtiyaçlarını karşılmasına ve yaşama tekrar adım atmasına olanak sağlamıştır. Bununla birlikte kişiler çalışma sürelerine ayırdıkları zamanın dışında kalan vakitlere de değer vermektedirler (Çınar, 2000). Boş zaman aktiviteleri kendi içerisinde bir felsefe bulundurmalı, zihinsel açıdan, sosyal ve bedensel anlamda sahip olunan değerlere katkı sağlamalıdır. Bireylerin ilgi alanları içindeki yaşam tarzını etkileyen gayretlerini de bulundurmalı, birey olarak toplum içinde yer almalarına yardım etmeli ve hep birlikte hayatı kolaylaştırmalıdır. Milli eğitimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılmalarına olanak sağlayacak alanların ve merkezlerin oluşturulması sınıf öğretmenlerinin sosyal, kültürel ve sportif başarılarını olum yönde etkileyecektir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Batman ilinde görev yapan öğretmenler 155 kadın ve 243 erkek sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 398 kişi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel tarama yöntemleri şu anki veya geçmişte var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan çalışma yaklaşımıdır. Çalışmada ele alınan nesne ya da kişi kendi koşulları içinde tanımlanır (Karasar 2004). Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında, Batman il milli eğitim müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin yaş, medeni durum, cinsiyet, gelir durumu, kıdem, düzenli olarak fiziksel aktivitelere katılıp katılmama, üniversite kampüsünde yer alan rekreatif alanları yeterli bulup bulmama, üniversite kampüsündeki rekreasyon alanlarından faydalanıp faydalanmama, herhangi bir spor salonuna üyeliği olup olmama ve daha önce aktif olarak spor yapıp yapmama değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında ise; yukarıda belirtilen değişkenlere göre öğretmenlerin “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” alt boyutlarının farklılaşp farklılaşmadığı bazı istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir (Karasar, 2004)

2.2. Veri Toplama Yöntem ve Araçları

2.2.1. Kişisel bilgi formu

Öğretmenlerin bireysel durumları açısından bilgi oluşturmak ve araştırmanın inceleme hakkında olan bağımsız değişkenleri oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından 10 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formu, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir.

2.2.2. Boş zaman engelleri ölçeği

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcılarının demografik bilgilerini ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, “Boş Zaman Engelleri” ölçeği 20 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır.

3.3. İstatistiksel Analiz

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 22 IBM istatistik paket programı kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Verilerin normallik sınavası One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile test edilmiş olup verilerin normal dağılım

gösterdiği tespit edilmiştir. Bağımsız gruplar arasındaki farklılık ise bağımsız gruplarda T testi ve One Way ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Bu çalışmada hata düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya katılan bireylerin puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Cinsiyet		T	P
	Kadın (N=155)	Erkek (N=243)		
	Ortl. ± S.D	Ortl. ± S.D		
Zaman ve ilgi	11,76±3,11	12,91±2,69	1,752	0,033*
Birey psikolo.	11,77±2,53	11,93±2,72	0,340	0,732
Bilgi eksikliği	6,69±1,61	6,06±1,74	2,079	0,038*
Ulaşım sorunu	5,90±1,69	5,17±1,59	1,779	0,041*
Tesis yetersiz.	4,71±1,53	4,41±1,50	1,490	0,138
Arkad. eksik.	1,91±0,79	1,79±0,76	0,514	0,609
Toplam puan	42,74±5,69	42,07±6,79	0,542	0,588

*(P<0,05) anlamlı

Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi, bilgi eksikliği ve ulaşım sorunu alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (P<0,05). Buna karşın; birey psikolojisi, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05).

Tablo 2. Bireylerin toplam puanlarının medeni durum değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Medeni durum		T	P
	Bekâr (N=227)	Evli (N=171)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Zaman ve ilgi	11,99±2,29	13,08±2,59	0,109	0,011*
Birey psikoloj.	11,22±2,59	12,14±2,68	0,311	0,023*
Bilgi eksikliği	6,19±1,78	6,28±1,78	0,309	0,749
Ulaşım sorunu	5,59±1,59	5,38±1,68	0,669	0,489
Tesis Yetersiz	4,51±1,62	4,41±1,52	0,533	0,601
Arkad. eksikl.	1,91±0,87	1,81±0,79	0,211	0,840
Toplam puan	43,07±6,19	43,29±6,59	0,057	0,949

*(P<0,05) anlamlı

Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi ile birey psikolojisi alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (P<0,05). Buna karşın; bilgi eksikliği, ulaşım sorunu tesis yetersizliği, arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05).

Tablo 3. Araştırmaya katılan bireylerin toplam puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Yaş (yıl)			F	P
	21-30 (N=201)	31-40 (N=112)	40< (N=85)		
	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D	Ortalama ± S.D		
Zaman ve ilgi	14,11±2,21	13,22±3,21	13,11±2,71	1,430	0,239
Birey psikoloj.	11,31±2,78	11,82±2,69	12,89±2,61	5,011	0,008*
Bilgi eksikliği	5,69±1,61	6,41±1,88	6,61±1,79	2,501	0,084
Ulaşım sorunu	5,81±2,21	5,51±1,69	5,46±1,36	0,668	0,509
Tesis yetersizli	4,11±1,40	4,52±1,61	4,49±1,51	1,601	0,211
Arkadaş eksik.	1,89±0,79	1,81±0,68	1,69±0,80	1,209	0,311
Toplam puan	42,92±7,11	43,29±6,59	44,25±6,11	0,677	0,511

*(P<0,05) anlamlı

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların yaş guruplarına göre karşılaştırılmasında, birey psikolojisi alt boyutu dışındaki tüm alt boyutların yaş gurupları ile karşılaştırılmasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05). Buna karşın, birey psikolojisi alt boyutunda ise 40 yaş üstü bireylerin diğer bireylere göre istatistiksel açıdan daha yüksek toplam puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir (P<0,05).

Tablo 4. Araştırmaya katılan bireylerin mesleki kıdem alt boyutuna göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Kıdem					F	P
	21 yıl ve üs. (N=75)	16-20 yıl (N=87)	11-15 yıl (N=62)	6-10 yıl (N=73)	1-5 yıl (N=101)		
	Ort.± S.D	Ort. ± S.D	Ort. ± S.D	Ort. ± S.D	Ort. ± S.D		
Zaman ve ilgi	12,39±2,59	12,87±2,19	13,57±2,79	13,71±2,83	13,06±2,88	1,209	0,311
Birey psikoloj.	13,98±2,37	12,03±1,87	11,76±2,18	12,99±3,38	11,47±2,79	2,715	0,038*
Bilgi eksikliği	6,75±1,39	6,45±1,44	6,99±1,73	7,12±2,09	6,11±1,82	1,461	0,221
Ulaşım sorunu	5,66±1,33	5,11±1,84	5,37±1,64	5,62±1,79	5,91±1,32	1,661	0,159
Tesis yetersiz.	4,41±1,33	4,40±1,41	4,19±1,39	4,61±1,59	4,51±1,80	0,449	0,758
Arkadaş eksik.	1,72±0,58	1,82±0,99	1,65±0,87	1,63±0,79	1,98±0,78	1,829	0,131
Top. pu.	44,91±6,47	42,68±5,88	43,53±6,18	45,68±7,75	43,04±6,94	0,922	0,449

*(P<0,05) anlamlı

Araştırmaya katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarının toplam puanları ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05).

Buna karşın, mesleki kıdem değişkeni ve birey psikolojisi alt boyutu puanlarının karşılaştırılmasında en yüksek kıdeme sahip bireylerin toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek değerlere sahip oldukları tespit edilmiştir (P<0,05).

Tablo 5. Araştırmaya katılan bireylerin aylık gelir durum değişkenine göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenl.	Aylık gelir durumu (TL)				F	P
	3001-4000 (N=209)	4001-5000 (N=101)	5001-6000 (N=56)	6000< (N=32)		
	Ort. ± S.D	Ort. ± S.D	Ort. ± S.D	Ort. ± S.D		
Zaman ve ilgi	11,99±2,58	12,18±3,11	11,74±2,79	11,78±1,81	0,748	0,482
Birey psikoloj.	13,89±3,59	13,51±2,51	12,09±2,59	11,88±2,61	4,054	0,021*
Bilgi eksikliği	6,38±1,79	6,29±2,22	5,99±1,38	5,71±1,49	1,985	0,189
Ulaşım sorunu	5,54±1,71	5,69±2,11	5,51±1,69	5,40±1,88	0,419	0,671
Tesis yetersizli	4,50±1,51	4,81±1,72	4,25±1,39	4,37±1,58	2,281	0,131
Arkadaş eksik.	1,94±0,81	1,89±0,87	2,11±0,99	2,02±0,70	2,857	0,163
Toplam Puan	44,42±6,47	44,37±7,11	41,69±6,62	41,16±6,22	0,331	0,697

*(P<0,05) anlamlı

Araştırmaya katılan bireylerin rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi eksikliği, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği toplam puanlar ile aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir (P>0,05). Buna karşın, aylık gelir durumu ile birey psikolojisi alt boyutu puanları arasındaki karşılaştırmada düşük aylık

gelire sahip bireylerin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 6. Bireylerin düzenli fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Düzenli fiziksel aktiviteye katılım		T	P
	Evet (N=103)	Hayır (N=295)		
	Ortalama $\pm$ S.D	Ortalama $\pm$ S.D		
Zaman ve ilgi	12,99 $\pm$ 2,81	12,78 $\pm$ 2,89	1,471	0,139
Birey psikoloj.	12,01 $\pm$ 2,59	12,27 $\pm$ 2,82	0,638	0,519
Bilgi eksikliği	6,32 $\pm$ 1,51	6,29 $\pm$ 2,09	0,169	0,859
Ulaşım sorunu	5,59 $\pm$ 1,72	5,43 $\pm$ 1,81	1,089	0,269
Tesis yetersizli	4,42 $\pm$ 1,42	4,39 $\pm$ 1,59	0,181	0,861
Arkadaş eksik.	1,68 $\pm$ 0,68	1,95 $\pm$ 0,79	1,369	0,011*
Toplam puan	43,01 $\pm$ 6,07	43,11 $\pm$ 7,03	0,731	0,459

*($P<0,05$) anlamlı

Araştırmaya katılan bireylerin düzenli fiziksel aktiviteye katılanlarla düzenli fiziksel aktiviteye katılmayanların toplam puanlarının alt boyutlarla karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışındaki, tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın arkadaş eksikliği alt boyutuna göre düzenli fiziksel aktiviteye katılanların toplam puanı, düzenli fiziksel aktiviteye katılmayanların toplam puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$).

Tablo 7. Bireylerin bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılması

Alt boyut değişkenleri	Herhangi bir spor sal. üyelik dur.		T	P
	Evet (N=75)	Hayır (N=323)		
	Ortalama $\pm$ S.D	Ortalama $\pm$ S.D		
Zaman ve ilgi	13,59 $\pm$ 3,15	12,98 $\pm$ 2,61	1,439	0,147
Birey psikoloj.	11,69 $\pm$ 2,68	12,18 $\pm$ 2,76	1,209	0,231
Bilgi eksikliği	5,99 $\pm$ 1,95	6,49 $\pm$ 1,71	1,939	0,059
Ulaşım sorunu	5,29 $\pm$ 1,61	5,59 $\pm$ 1,91	1,281	0,211
Tesis yetersizli	4,29 $\pm$ 1,49	4,44 $\pm$ 1,49	0,451	0,661
Arkadaş eksik.	1,61 $\pm$ 0,59	1,96 $\pm$ 0,78	2,881	0,004*
Toplam puan	42,49 $\pm$ 6,53	43,67 $\pm$ 6,49	1,191	0,241

*($P<0,05$) anlamlı

Araştırmaya katılan bireylerin herhangi bir spor salonuna üye olanlarla olmayanların toplam puanlarının alt boyutlarla karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışındaki, tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın arkadaş eksikliği alt boyutu bakımından, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanların arkadaş eksikliği puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayanların arkadaş eksikliği puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($P<0,05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Ülkemizde yer alan milli eğitime bağlı ilköğretim okulları ülkemizin geleceğini şekillendiren bireyleri yetiştirmede önemli görevler üstlenmişlerdir. Çünkü en küçük yerleşim bölgelerinde bile eğitim gören bireyler için ilköğretim okulları, sadece eğitim vermekle kalmaz, bireylerin; ruhsal, fiziksel ve sosyal durumlarını koruyarak onların daha katılımcı olmalarını sağlayan kurumlardır. Bu konuda da bu kurumlarda eğitim veren öğretmenlere büyük işler düşmektedir. Tabii insanoğlunun zihinsel yorgunlukların üstünden gelebilmesi, yorucu zihinsel faaliyetlerin ardından zihinsel rahatlama sağlayıcı faaliyetlere katılması ile mümkün olabilmektedir. Yapılacak olan faaliyetlerin düzenli olabilmesi için engelleyici faktörlerin belirlenip buna göre programlar yapılması gerekir.

Bizimde buna yönelik yapmış olduğumuz çalışma sonuçlarını incelediğimizde; Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi, bilgi eksikliği ve ulaşım sorunu alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($P<0,05$). Buna karşın; birey psikolojisi, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin ölçüm sonuçlarının medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi ile birey psikolojisi alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($P<0,05$). Buna karşın; bilgi eksikliği, ulaşım sorunu tesis yetersizliği, arkadaş eksikliği alt boyutlara ait toplam puanlar bakımından evli ve bekâr bireyler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Medeni durum ve cinsiyet değişkeninde zaman ve ilgi alt boyutunun evli ve bayanlarda yüksek çıkma sebebinin; evli olan bireylerin evlendikten sonra eş ve çocuklarına ayırması gereken zamandan dolayı gün içinde kendisine ayıracak zaman biriminin daha kısa olması ve aile içi sorumluluklardan kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Yapılan bir çalışmada, kadınların aktiviteye katılımında yorgunluk hissetmeleri ve sakatlanma konusunda erkeklere oranla daha fazla etkilendikleri, bu durumun kadınlarda daha fazla engel teşkil ettiği gözlenmiştir. Ayrıca aktivitelere katılımında bilgi eksikliğinin (yapılacak aktivitenin nerede olacağı, öğretecek kimsenin olmayışı) kadınlarda erkeklere oranla daha fazla olduğunu bulunmuştur. Ekinci ve ark. (2014) Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi çalışmasında bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman alt boyutlarında oluşan anlamlı farklılığın kadınlardan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Ayrıca; araştırmamıza katılan bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörlerin ölçüm sonuçlarının yaş değişkeni açısından karşılaştırılmasında; zaman ve ilgi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarına ait toplam puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Ancak yaş değişkeninde 40 yaş üstü bireylerin birey psikolojisi alt boyutu toplam puanında diğer bireylere göre istatistiksel açıdan daha yüksek toplam puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir ($P<0,05$). Medeni durum ve yaş değişkeninde birey psikolojisi alt boyutunun yüksek çıkmasının sebebinin bireylerde ilerleyen yaş ile birlikte aile içi sorumlulukların artması ve artan sorumlulukların etkisiyle bireylerin stres dolu bir yaşam tarzına maruz kalmalarından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Bunula ilgili çalışmaları incelediğimizde; Emir (2012)'in üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada; boş zaman engellerine ait bulgularda yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmıştır. Bu bulgulara ait sonuçlarda 24 yaşın üstündeki grupların puanları 20 yaş gruplarında daha yüksek saptanmıştır. Ayrıca Üstün (2013)'ün yaptığı çalışmada da yaş değişkeninde aynı yönde anlamlı sonuçlar saptanmış ve yapılan bir başka çalışmada ise rekreasyonel engeller ile yaş faktörü arasında ters yönde ilişkiler olduğu saptanmıştır (Alexandris ve Carroll, 1997). Crawford'un yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre yaş ilerledikçe rekreatif etkinliklere katılımında zaman açısından olumsuzluklar ortaya çıkmaktadır (Crawford, ve ark; 1991) Torkildsen'de rekreatif faaliyetlere katılımında yaşın önemli bir faktör olduğunu ve ilerleyen yaşlar sonucunda rekreatif etkinliklere katılımında olumsuz etkilendiğini savunmuştur. Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımının araştırılması isimli çalışmada; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha çok rekreatif etkinliklere katılım sağladığı saptanmıştır (Balcı, 2003). Rekreatif etkinliklere katılımın cinsiyet değişkenine göre incelendiği bir çalışmada da, bayan öğrencilerin erkek öğrencilerden rekreatif etkinliklere katılıma daha az eğilimli oldukları gözlenmiştir. (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Özşaker (2012)'in Adnan Menderes Üniversitesi öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada bireylerin rekreatif etkinliklere katılmama nedenleri

ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Karaküçük ve Gürbüz (2007)'ün yaptığı çalışmada ise; rekreatif etkinliklere katılım engelleri alt boyutlarından para ve bilgi alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılığında bayanlardan kaynaklandığı saptanmıştır. Yapılan bir başka çalışmada ise; cinsiyetin rekreatif etkinliklere katılımında önemli bir etkiye sahip olduğu ortaya konmuştur (Alexandris ve Carroll, 1997). Ayrıca Culp (1988)'ta sosyal etkide önemli bir yere sahip olan cinsiyetin, rekreatif etkinlikleri engelleyen en büyük değişkenlerden birisi olduğunu belirtmiştir. 2010 yılında üniversite öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi üzerine yapılmış olan çalışmada cinsiyet değişkenine göre alt boyutların sadece bilgi eksikliği alt boyutunda anlamlı fark gözlenirken diğer alt boyutların hiçbirinde anlamlı fark gözlenmemiştir (Tolukan, 2010).

Çalışmamıza katılan katılımcıların rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların mesleki kıdeme göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarının toplam puanları ile kıdem değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın, mesleki kıdem değişkeni ve birey psikolojisi alt boyutu puanlarının karşılaştırılmasında en yüksek kıdeme sahip bireylerin toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek değerlere sahip oldukları tespit edilmiştir ($P<0,05$). Literatürde, akademisyenler üzerine yapılan bir çalışmada unvan değişkenine ait puanların alt boyutlara ait puan ortalamaların ulaşım sorununun dışında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır (Sabancı, 2016).

Çalışmamıza katılan bireylerin rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, zaman ve ilgi eksikliği, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği toplam puanlar ile aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın, aylık gelir durumu ile birey psikolojisi alt boyutu puanları arasındaki karşılaştırmada düşük aylık gelire sahip bireylerin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($P<0,05$). Yapılan bir çalışmada; akademisyenlerin rekreatif etkinliklere katılımına neden olan engellerin gelir durumu değişkenine göre karşılaştırılmasında ulaşım ve tesis yetersizliği dışındaki alt boyutlarda anlamlı farklılık saptanmamıştır. (Sabancı, 2016).

Çalışmamıza katılan bireylerin herhangi bir spor salonuna üye olma ve düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılma değişkenleri alt boyutlarla karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışındaki, tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($P>0,05$). Buna karşın arkadaş eksikliği alt boyutu bakımından, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olan ve düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılanların arkadaş eksikliği puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayan ve düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılmayanların arkadaş eksikliği puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($P<0,05$).

Literatürde; öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımlarının engellenmesine ilişkin yapılan bir çalışmada; alt boyutların herhangi bir spor salonuna üyeliklerinin olup olmama durumuna göre karşılaştırılmasında, arkadaş eksikliği alt boyutu dışında, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanlarla olmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Herhangi bir spor salonuna üyelikleri olanların arkadaş eksikliği alt boyut puanları, herhangi bir spor salonuna üyelikleri olmayanların arkadaş eksikliği alt boyut puanlarından anlamlı derecede düşük bulunmuştur (Dalay ve ark; 2018). Sivrikaya ve Pehlivan (2015) Üniversite öğrencilerinin spor yapmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi adlı çalışmalarında, sporun bireylerin boş zamanlarını değerlendirilmede en çok tercih ettikleri etkinlikler içerisinde yer almasına rağmen; katılımcılar spor yapmaya yönelik yeteri kadar uygun tesisin bulunmadığını veya bu tesislerin kullanımının öğrencilere uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Yapmış olduğumuz çalışma sonuçları ile literatürde yapılmış çalışmaların sonuçlarını incelediğimizde sonuçların büyük çoğunluğunun paralellik gösterdiğini görmekteyiz. Sınıf öğretmenlerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediğimiz çalışmada

sonuç olarak uygulamış olduğumuz anketteki demografik bilgilerle, alt boyu toplam puanları arasında değişkenlere göre farklılıklar ortaya çıktığı saptanmıştır.

KAYNAKLAR

- Alexandris, K. ve Carroll, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation results from a study in Greece. *leisure studies* 16, 107, 125.
- Balcı, A. (2003). *Örgütsel Sosyalleşme Kuram Strateji ve Taktikler*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Culp, R. H. (1998). “Adolescent Girls and Outdoor Recreation: A Case Study Examing Constraints and Effective Programming”, *Journal of Leisure Research*, 30(3): 356-379.
- Crawford, D., Jackson, E. ve Godbey, G. A., 1991, Hierarchical Model of Leisure Constraints. *Leisure Sciences*, S:13: 309-320.
- Çınar V, (2004). “Beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının değerlendirilmesi” Yüksek Lisans, Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dalay, Y., Taşkın, C., Gür, E., (2018). Akademisyenlerin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi (Batman Üniversitesi Örneği). *The Journal of Academic Social Science*, 6(84): 203-212.
- Ekinci N. E. , Kalkavan A., Üstün Ü. D., Gündüz B. (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi”. *Sportif Bakış, Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*. 1(1): 1-13.
- Emir, E. (2012). “Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi Üniversite Öğrencileri Örneği” Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B.,(2007). *Rekreasyon ve kentlileşme*, Gazi Kitabevi Ankara.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 13. bs., Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özşaker, M. (2012). “Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılamama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme”, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 2012, 14(1): 126-131.
- Sabancı, G. (2016). “Öğretim Elemanlarının Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi”, *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Konya.
- Sivrikaya, Ö. Pehlivan, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapmasını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*. C:10, S:1.
- Tolukan, E. (2010). “Özel Yetenekle İlgili Bölümlerde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Aktivitelere Katılımlarına Engel Olabilecek Unsurların Belirlenmesi”, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı, Niğde.
- Üstün, Ü. D. (2013). “Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi”, *Sportif Bakış, Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1):1-13.